

УДК 616.31-053.3/.5:378.14

Каськова Л. Ф., Янко Н. В., Новікова С. Ч., Хміль О. В., Моргун Н. А.

ПОШУК ДОСТУПНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ КЛІНІЧНИХ КЕЙСІВ ІЗ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

latned@ukr.net

Вступ. Сучасна вища освіта використовує різні техніки для опанування знань студентами. В цілому навчання без використання програмного забезпечення відходить в минуле, і нові освітні технології досягають активно впроваджуються у вищих навчальних закладах. Однією з технік навчання є «кейс-метод», що має 2 варіанти – стверджувальний, що ілюструє лекцію, та проблемний, який передбачає аналіз конкретного випадку для вибору студентами рішення, яке розв'язує ситуацію [3]. Останнім часом завдяки впровадженню проблемно-орієнтованого навчання у медичних навчальних закладах набуло популярності створення клінічних кейсів [1,2], також студенти можуть готуватись за допомогою e-learning кейсів до зустрічі з симульованим пацієнтом (актором) [8].

Метою дослідження був пошук доступних програм для створення кейсів із дитячої терапевтичної стоматології.

Об'єкт і методи дослідження. Пошук статей, що були опубліковані в період з 1997 по березень 2017 року, проводився через Google. Стратегія пошуку враховувала словосполучення «cases in dentistry», «e-learning», «case-scenario» та «virtual patients». Пошук доповнювався перевіркою посилань з оглядових статей, відповідних темі дослідження.

Результати дослідження та їх обговорення. Сьогодні 8 європейських медичних університетів, які підтримуються європейською комісією, використовують віртуальних пацієнтів, що доступні тільки з внутрішньої мережі [5,9]. В них студенти проходять шлях від постановки попереднього діагнозу до призначення лікування. Модулі з відео клінічних процедур, відсилками, доказовими статтями, а також можливістю самооцінювання студентами, що були створені за допомогою доступної програми SBL Builder [6], покращили рівень засвоєння знань та зекономили час викладачів. Проте вищенаведене програмне забезпечення з офіційного сайту містить комп'ютерний вірус, тобто користуватися ним небезпечно.

Вільний доступ до віртуальних стоматологічних пацієнтів надається на інтернет-ресурсі Second Life. При аналізі джерел, наведених у статті Phillips J., Berge Z.L. [7], виявилось, що у Second Life студенти мають змогу розвивати тільки навички суб'єктивного обстеження пацієнта, що не влаштувало нас. Leung J. et al. [6] навели 5 платформ для віртуальних пацієнтів, що існували у 2010 році. Нами виявлено, що в теперішній час тільки Openlabyrinth є потенційно доступною для студентів інших вузів. На демо-сервері цієї платформи викладені клінічні

кейси для ознайомлення. Для створення власних кейсів із стоматології необхідне встановлення локального сервера, підтримка платформи є безкоштовною тільки певний час.

Високоякісні інтерактивні кейси з терапії, що відтворюються в Adobe Flash Player, пропонує сайт <http://www.nejm.org>. Тому нашу увагу привернула програма Adobe Captivate 9, що призначена, насамперед, для створення навчальних мультимедійних ресурсів. Основна її перевага полягає в тому, що користувачам для розробки навчальних ресурсів не потрібно мати навичок програмування. Програма надається для вільного користування на місяць, тож ми вирішили апробувати її.

Пробні кейси, що були створені нами за допомогою Adobe Captivate 9, були присвячені дітям із терапевтичною стоматологічною патологією, а саме із захворюваннями слизової оболонки порожнини рота. Під час практичних занять та виробничої практики студенти можуть не побачити пацієнтів із багатоформною ексудативною еритемою, проявами дитячих інфекційних захворювань, захворювань шлунково-кишкового тракту, крові та СНІДу в порожнині рота. Кейси для англомовних студентів розроблялись за допомогою клінічних випадків, описаних у наукових статтях. Вони містили дані суб'єктивного та об'єктивного обстеження, а також додаткових методів діагностики, інформацію щодо захворювань, з якими необхідно проводити диференційну діагностику, тестові завдання формату «Крок-2» щодо попереднього та кінцевого діагнозу, методів діагностики та лікування захворювання і бібліографію стосовно проблеми.

Використання реальних ілюстрованих випадків є мотивуючим фактором для студентів. Перевагою Adobe Captivate 9 є можливість вставити реальні фотографії, що демонструють клінічну картину та дані додаткових методів дослідження. Першим кроком роботи з кейсом є оцінка проблеми (студенти ознайомлюються з даними обстеження, що сприяє ототожнюванню студентами себе з пацієнтом і є мотивуючим фактором. Другим етапом є постановка попереднього діагнозу і вибір необхідних додаткових методів обстеження. Далі студенти переходять до результатів лабораторних тестів, відсилок про зміни у стані пацієнта; кінцевим пунктом є постановка остаточного діагнозу. У всіх тестових завданнях, що включені до кейсу, є опція ознайомитись із правильною відповіддю з обґрунтуванням; також завжди можна повернутись до попереднього слайду. Група студентів обговорювала клінічний випадок і кожний висловлював свою думку щодо діагностики

та лікування пацієнта, що підвищує мотивацію студентів до навчання.

Висновки. Більшість програм для створення клінічних кейсів, що доступні через інтернет, не призначені для вільного користування. Для створення клінічних кейсів із дитячої терапевтичної стоматології була апробована програма Adobe Captivate 9, також автори ознайомились із кейсами, що підтримуються платформою Openlabyrinth. Клінічні кейси, розроблені за допомогою програмного забезпечення,

сприяють використанню студентами навиків спілкування та обстеження, а також клінічного мислення, необхідного для стоматолога. Ми рекомендуємо використовувати доступні, але не безкоштовні Adobe Captivate 9 або платформу Openlabyrinth.

Перспективи подальших досліджень. Доцільним є порівняння рівня засвоєння знань у студентів, які займаються без і з використанням інтерактивних кейсів, що створені з допомогою Adobe Captivate 9 або Openlabyrinth.

Література

1. Колесник Ю.М. Досвід запровадження моделі проблемно-орієнтованого навчання у Запорізькому державному медичному університеті / Ю.М. Колесник, М.О. Авраменко, С.А. Моргунцова, І.О. Юрченко // Мат. XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю «Актуальні питання якості медичної освіти». – Тернопіль, 2016. – Т. 1. – С. 66-67.
2. Abbey L.M. Case studies for Dentistry: development of a tool to author interactive, multimedia, computer-based patient simulations / L.M. Abbey, P. Arnold, L. Halunko, M.B. Huneke [et al.] // J Dent Educ. – 2003. – Vol. 67, № 12. – P. 1345-1354.
3. Вцкер F. Is case teaching more effective than lecture teaching in business administration? Na exploratory analysis / F. Вцкер // Interfaces. – 1987. – Vol. 17, № 5. – P. 64-71.
4. Breakey K.M. The Use of Scenario-Based-Learning Interactive Software to Create Custom Virtual Laboratory Scenarios for Teaching Genetics / K.M. Breakey, D. Levin, I. Miller, K.E. Hentges // Genetics. – 2008. – Vol. 179, № 3. – P. 1151-1155.
5. http://tigerprints.clemson.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2501&context=all_dissertations.
6. Leung J. Introduction of virtual patients onto a final year anesthesia course: Hong Kong experience / J. Leung, L. Critchley, A. Yung and S. Kumta // Adv Med Educ Pract. – 2011. – Vol. 2. – P. 71-83.
7. Phillips J. Second life for dental education / J. Phillips, Z.L. Berge // J Dent Educ. – 2009. – Vol. 73, № 11. – P. 1260-1264.
8. Turka B.R. Not The Ghost in The Machine: Transforming Patient Data into ELearning Cases Within A Case-Based Blended Learning Framework For Medical Education / B.R. Turka, R. Krenxnerb, F. Ottoa, T. Wrbab, H. Luffler-Stastka // Procedia - Social and Behavioral Sciences. – 2015. – Vol. 186. – P. 713-725.
9. Zary N. Web-based virtual patients in dentistry: factors influencing the use of cases in the Web-SP system / N. Zary, G. Johnson and U. Fors // Eur J Dent Educ. – 2009. – Vol. 13. – P. 2-9.

УДК 616.31-053.3/.5:378.14

ПОШУК ДОСТУПНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ КЛІНІЧНИХ КЕЙСІВ ІЗ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Каськова Л. Ф., Янко Н. В., Новікова С. Ч., Хміль О. В., Моргун Н. А.

Резюме. Останнім часом завдяки впровадженню проблемно-орієнтованого навчання у медичних навчальних закладах набуло популярності створення клінічних кейсів. Метою дослідження був пошук доступних програм для створення кейсів із дитячої терапевтичної стоматології. З цією метою була апробована програма Adobe Captivate 9, також автори ознайомились із демо-кейсами, що підтримуються платформою Openlabyrinth. Клінічні кейси, розроблені за допомогою програмного забезпечення, сприяють використанню студентами навиків спілкування та обстеження, а також клінічного мислення, необхідного для стоматолога. Adobe Captivate 9 та Openlabyrinth рекомендуються для створення клінічних кейсів із дитячої терапевтичної стоматології.

Ключові слова: кейси, віртуальні пацієнти, програми.

УДК 616.31-053.3/.5:378.14

ПОИСК ДОСТУПНЫХ РЕСУРСОВ ДЛЯ СОЗДАНИЯ КЛИНИЧЕСКИХ КЕЙСОВ ПО ДЕТСКОЙ ТЕРАПЕВТИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ

Каськова Л. Ф., Янко Н. В., Новікова С. Ч., Хміль О. В., Моргун Н. А.

Резюме. В последнее время благодаря внедрению проблемно-ориентированного обучения в медицинских учебных заведениях приобрело популярность создание клинических кейсов. Целью исследования был поиск доступных программ для создания кейсов по детской терапевтической стоматологии. С этой целью была апробирована программа Adobe Captivate 9, также авторы ознакомились с демо-кейсами, что поддерживаются платформой Openlabyrinth. Клинические кейсы, разработанные с помощью программного обеспечения, способствуют использованию студентами навыков общения и обследования, а также клинического мышления, необходимого для стоматолога. Adobe Captivate 9 и Openlabyrinth рекомендуются для создания клинических кейсов по детской терапевтической стоматологии.

Ключевые слова: кейсы, виртуальные пациенты, программы.

UDC 616.31-053.3/.5:378.14

SEARCH FOR AVAILABLE RESOURCES TO CREATE CLINICAL CASES IN PEDIATRIC THERAPEUTIC DENTISTRY

Kaskova L. F., Yanko N. V., Novikova S. C., Khmil O. V., Morhun N. A.

Abstract. Clinical cases have become very popular over the past few years due to implementation of problem-based learning. The aim of the study was to find available programs for creating cases in pediatric therapeutical dentistry.

Searching strategy for identification of articles published between the years 1997-March 2017 was conducted through Google. The search strategy was a combination of free text words such as «cases in dentistry», «e-learning», «case-scenario» and «virtual patients». The search was complemented by checking references of relevant review articles. Eight European medical universities use different program software for creating case scenarios that available from the internal network. Resources like scenario based learning builder or Second life were overestimated in some articles.

Virtual patients are computer simulations of clinical encounters where the learner plays the role of a healthcare provider by interacting with an on-screen patient. Typically this includes interviewing, examining, ordering diagnostic tests, making a diagnosis and prescribing therapy. Nowadays platform Openlabyrinth is conditionally available for free from five of well-known virtual patient players and authoring systems, which existed in 2010. Demo-server of platform Openlabyrinth gives students or teachers an opportunity to familiarize with virtual patients. If a teacher wants to make own cases it has to be installed local server, platform support is only available for free some time.

We paid attention on program Adobe Captivate 9 used for creating various kinds of eLearning content. Teachers can create software simulations, compliance trainings, soft skills course, and responsive modules with this single tool. This program has trial period for a month.

Our cases that have been created with Adobe Captivate 9 were dealt to children with oral mucosa diseases. During classes and practice students might not see the patients with erythema multiform, oral manifestations of childhood infectious diseases, gastrointestinal, blood diseases and HIV. Cases for English-speaking students were designed using clinical cases described in scientific articles. They contained details about subjective and objective examination and additional diagnostic methods, differential diagnosis information, tests like «Krok 2» about preliminary and final diagnosis, diagnostic methods and treatment of disease, and bibliography about the problem.

The first step in working with case is the problem evaluation (students familiarize with the examination dates that contributes better identification of patients' needs, perceptions). The second step is to make a preliminary diagnosis and select necessary additional examinations. Then students transfer to the results of laboratory tests, links about changes in a patient condition, the last point is final diagnosis. All tests included in a case study have options to know the correct answer with background and to return to the previous slide. A group of students discuss a clinical case and everybody express his opinion on the diagnosis and treatment of patient that increases motivation to study.

Thus, majority of programs used for creating clinical cases and available via internet don't mean for free using. The authors tried Adobe Captivate 9 for creating clinical cases in pediatric therapeutical dentistry and familiarized with cases from demo-server of platform Openlabyrinth. Clinical cases programmed with software help students to use communication and examination skills, and clinical thinking required for a dentist. Adobe Captivate 9 and Openlabyrinth can be recommended for making clinical cases in pediatric therapeutical dentistry.

Keywords: case studies, virtual patients, programs.

Стаття надійшла 14.03.2017 року

УДК 378.147+614.253.4+615.1

Купновицька І. Г., Губіна Н. В., Белегай Р. І., Артеменко Н. Р., Фітковська І. П., Клименко В. І.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕТИКА І ДЕОНТОЛОГІЯ У ФАРМАЦІЇ» НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)

natali.gubina.74@mail.ru

Вступ. Зростання об'єму інформації вимагає модернізації викладання та оцінювання знань студентів-медиків у вищих навчальних закладах (ВНЗ). Традиційні семінари – один з поширених видів занять з гуманітарних та технічних наук у вищих навчальних закладах. Семінар є засобом розвитку у студентів культури наукового мислення, а також призначений для поглибленого вивчення дисципліни, оволодіння методикою наукового пізнання [2]. У сучасній вищій школі семінар поряд з лекцією відноситься до основних форм організації навчального процесу і виконує три функції: пізнавальну, виховну та контрольну.

Семінарське заняття являє собою групове заняття, яке проводиться під керівництвом викладача, як правило, після прочитаної лекції з відповідної теми курсу і самостійної підготовки студентів групи [6]. Іншими словами, це форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (доповідей, рефератів, есе, мультимедійних презентацій). Основними завданнями семінарського заняття є: